

Sygn. akt VII U 195/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarzabek

Protokolant: sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 07 lutego 2019 r. w Warszawie

sprawy L. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia - renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania L. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 8 grudnia 2016r. znak: (...)

- oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

W dniu 23 stycznia 2017 r. **L. K. (1)** złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 8 grudnia 2016 r. znak: (...) dotyczącą miesięcznego rozliczenia świadczeń i zwrotu świadczeń, zaskarżając ją w całości. Odwołujący zarzucił skarżonej decyzji jednostronne i wybiórczą ocenę materiału dowodowego, sprzeczne z zebrany materiałem dowodowym i nielogiczne wnioski, stronniczość organu rentowego, pozbawienie praw nabytych oraz naruszenie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 22 lipca (...) oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i wniósł zmianę decyzji, ewentualnie jej uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu odwołania L. K. (1) wyjaśnił, że zgodnie z obowiązkiem w styczniu 2016 roku złożył w ZUS oświadczenie o wysokości uzyskanego przychodu, natomiast organ rentowy stwierdził, że jest on zobligowany do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia z powodu przekroczenia dochodu o 130% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Zaznaczył, że wnosił do organu rentowego o wydanie decyzji o rocznym rozliczeniu renty, przy uwzględnieniu zawieszenia wypłaty świadczenia w styczniu 2015 roku, zaś ZUS wydał decyzję o miesięcznym rozliczeniu renty w związku

z przychodem osiągniętym w 2015 roku, co w ocenie ubezpieczonego jest dla niego niekorzystne. Organ rentowy nie wziął pod uwagę faktu, że odwołujący złożył w styczniu 2015 r. wniosek o zawieszenie wypłaty renty z tytułu niezdolności do pracy. Ponadto

w ocenie odwołującego w niniejszej sprawie zachodzą usprawiedliwione okoliczności odstąpienia od zwrotu świadczenia związane z jego stanem zdrowia (odwołanie k. 3-6 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 20 lutego 2017 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy powołał się na treść art. 104 ust. 7 i 138 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wskazując, że odwołujący w 2015 roku osiągnął przychód w wysokości odpowiednio: w lutym 5.097,38 zł, w marcu 4.984,75 zł, w kwietniu 6.449,10 zł, w maju 7.065,69 zł, w czerwcu 4.931,30 zł, w lipcu 5.914,00 zł, w sierpniu 4.934,00 zł, we wrześniu 4.924,00 zł, w październiku 6.124,00 zł, w listopadzie i grudniu po 4.924,00 zł. Wobec powyższego, mając na treść Komunikatów Prezesa ZUS w sprawie kwot przychodu odpowiadających 70% i 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, w sprawie zaistniały okoliczności powodujące wstrzymanie wypłaty świadczenia za miesiące luty, kwiecień, maj, lipiec i październik 2015 roku. Wskazał przy tym, że świadczenie nie zostało wstrzymane, a jedynie zmniejszone, wobec czego kwota 15.593,13 stanowi kwotę nienależnie pobranego świadczenia. Zaznaczył również, że odwołujący został pouczone o wstrzymaniu świadczeń w całości lub części oraz obowiązku ich zwrotu w takiej sytuacji (odpowiedź na odwołanie k. 7 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący L. K. (1) od 7 stycznia 1994 roku ma przyznane prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na stałe (poprzednio renty inwalidzkiej). Od 1 lutego 1998 r. renta była zawieszana ze względu na osiągnięcie dochodów w kwocie przekraczającej kwotę przeciętnego wynagrodzenia. Na dzień 9 czerwca 2014 r. wysokość świadczenia odwołującego wynosiła 3.540,92 zł. Odwołujący corocznie przedkładał w ZUS oświadczenia o wysokości uzyskiwanych przychodów, ZUS uzyskiwał również informacje z Banku (...) o dochodach ubezpieczonego. Odwołujący był kilkakrotnie poucany przez organ rentowy o możliwości zawieszeniu prawa do świadczenia albo zmniejszeniu świadczenia w razie osiągnięcia przychodu z tytułu zatrudnienia oraz o konieczności informowania organu rentowego o wysokości uzyskiwanego przychodu w danym roku kalendarzowym (orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z 25.05.1998 r. k. 43 a.r., decyzje ZUS o ws. renty: k. 20 a.r., k. 36 a.r., 45 a.r., k. 50 a.r., k. 78 a.r., k. 86 a.r., k. 102 a.r., 131 a.r., k. 183 a.r.; decyzja ZUS z 09.06.2014 r. k. 181 a.r., oświadczenia odwołującego k. 46 a.r., k. 182 a.r., pouczenia zawarte w decyzjach – tom I a.r.).

Odwołujący jest zatrudniony w Banku (...) od 17 stycznia 1994 r. i w związku z tym uzyskuje dochód ze stosunku pracy oraz z umowy zlecenie (zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 11.01.2016 r. k. 3 a.r. tom II – okoliczność bezsporna).

W dniu 8 stycznia 2015 r. odwołujący złożył w ZUS(...)Oddział w W. oświadczenie o osiągnięciu przychodu wskazując, że jego zamiarem jest osiągnięcie przychodu w wysokości powodującej zawieszenie świadczenia. W związku z powyższym ZUS decyzją z dnia 20 stycznia 2015 r. wstrzymał wypłatę świadczenia przysługującego odwołującemu od 1 lutego 2015 roku (oświadczenie z 08.01.2015 r. k. 182 a.r., decyzja ZUS z 20.01.2015 r. k. 183 a.r. – tom I a.r.).

Następnie w dniu 26 stycznia 2015 r. odwołujący złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia, wnosząc o doliczenie okresów składkowych i nieskładkowych przebytych po przyznaniu świadczenia – okresu pracy w (...) zgodnie z załączonym drukiem Rp-7, a także oświadczenie o osiągnięciu przychodu powodującego zmniejszenie świadczenia od lutego 2015 roku (wniosek z 25.01.2015 r. z załącznikami k. 184-187 a.r. tom I). Decyzją z dnia 28 stycznia 2015 r. ZUS zmniejszył wysokość pobieranej renty od 1 lutego 2015 r. do kwoty 2.455,54 zł (decyzja ZUS z 28.01.2015 r. k. 188 a.r. tom I).

W dniu 13 lutego 2015 r. L. K. (1) złożył w ZUS odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 20 stycznia 2015 r. i wniósł o jej zmianę poprzez wstrzymanie wypłaty renty od najbliższego terminu wypłaty świadczenia, tj. od 20 stycznia 2015 r.,

a nie od 1 lutego 2015 r., wskazując, że w miesiącu styczniu osiągnie przychody przekraczające 130% przeciętnego wynagrodzenia, a wniosek był złożony w dniu 8 stycznia 2015 r. (odwołanie k. 194 a.r. tom I). Odwołujący kontaktował się w tej sprawie telefonicznie z zastępcą kierownika Wydziału ZUS M. W., która wyjaśniła mu, że wszelkie wnioski wymagające dokonania zmian w świadczeniu były składane na miesiąc przed terminem płatności. W rozmowie tej odwołujący oznajmił, że świadczenie za styczeń 2015 roku zwróci ze względu na przychód który spowodował zawieszenie i uznał informację telefoniczną za wystarczającą (notatka służbowa z 18.02.2015 r. k. 195 a.r. tom I). Zwrotu powyższego świadczenia za miesiąc styczeń 2015 roku w wysokości 2.455,54 zł odwołujący dokonał w dniu 1 grudnia 2015 r. przelewem na rachunek bankowy FUS (pismo odwołującego z 16.12.2015 r. k. 211 a.r., potwierdzenie wykonania operacji k. 212 a.r. – tom I).

W dniu 16 grudnia 2015 r. odwołujący zwrócił się do ZUS (...) Oddział w W.

z prośbą o zawieszenie wypłaty renty w miesiącu styczniu 2016 roku oświadczając, że w tym miesiącu jego zamiarem jest pobranie przychodu w wysokości powodującej zawieszenie świadczenia. W związku z powyższym ZUS(...) Oddział w W. wydał w dniu 21 grudnia 2015 r. decyzję o wstrzymaniu wypłaty renty od 1 stycznia 2016 r. z powodu osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (wniosek z 16.12.2015 r. k. 213-215 a.r., decyzja ZUS z 21.12.2016 r.

k. 216 a.r. – tom I). Następnie w dniu 21 stycznia 2016 r. odwołujący złożył wniosek

o podjęcie wypłaty renty począwszy od lutego 2016 roku wskazując, że jego zamiarem jest osiągnięcie przychodu w wysokości powodującej zmniejszenie świadczenia. Jednocześnie wnioskiem z dnia 25 stycznia 2016 r. odwołujący wniósł o przeliczenie świadczenia. W odpowiedzi na powyższe ZUS decyzją z dnia 3 lutego 2016 r. ZUS przeliczył świadczenie odwołującego wskazując, że od 1 stycznia 2016 r. jego wysokość wynosi 3.753,46 zł (wniosek z 25.01.2016 r. k. 1-4 a.r., wniosek z 21.01.2016 r. k. 5-6 a.r., decyzja ZUS z 03.02.2016 r. k. 7 a.r. – tom II).

Pismem z dnia 9 września 2016 roku ZUS (...) Oddział w W. zwrócił się

do Banku (...) z prośbą o wyjaśnienie rozbieżności w zaświadczeniu

o osiągniętych przychodach za rok 2015, wskazując, że wg. deklaracji elektronicznych składanych do Zakładu w miesiącu październiku 2015 r. przychód wyniósł 6.124,00 zł, natomiast w zaświadczeniu wystawionym w dniu 22 lutego 2016 r. przychód za miesiąc październik 2015 r. wyniósł 16.924,00 zł. W odpowiedzi na powyższe Bank (...) przedłożył zaświadczenie o przychodach odwołującego w 2015 roku z wyjaśnieniem, że na skutek omyłki pisarskiej za miesiąc październik 2015 r. wpisano kwotę premii kwartalnej

w wysokości 12.000,00 zł zamiast 1.200,00 zł. Zgodnie z przedłożonym zaświadczeniem L. K. (1) w 2015 roku osiągnął następujący przychód: styczeń – 21.678,07 zł,

luty – 5.097,38 zł., marzec – 4.984,75 zł, kwiecień – 6.449,10 zł, maj – 7.065,69 zł,

czerwiec – 4.931,30 zł, lipiec – 5.914,00 zł, sierpień – 4.934,00 zł, wrzesień – 4.924,00 zł, październik – 6.124,00 zł,

listopad – 4.924,00 zł, grudzień – 4.924,00 zł (pismo ZUS

z 09.09.2016 r. k. 17 a.r., zaświadczenie z (...) z 22.02.2016 r. k. 18 i k. 20 a.r. tom II).

Zawiadomieniem z 22 września 2016 r. ZUS dokonał miesięcznego rozliczenia renty odwołującego w związku z przychodem uzyskanym w poszczególnych miesiącach 2015 roku w wyniku czego ustalił, że kwota nienależnie pobranych świadczeń wynosi 15.593,13 zł. W decyzji wskazano, że Oddział uzna decyzję rozliczającą świadczenie uznając świadczenie za rozliczone jeśli odwołujący dokona wpłaty na FUS kwoty 4.26487 zł (zawiadomienie o miesięcznym rozliczeniu renty k. 21 a.r. tom II).

W odpowiedzi na powyższe L. K. (1) złożył w dniu 17 października 2016 r. odwołanie od powyższego zawiadomienia wnosząc o jej zmianę i wydanie decyzji o rocznym rozliczeniu renty uwzględniające zawieszenie wypłaty renty w miesiącu styczniu 2015 roku. Zawiadomieniem z dnia 20 października 2016 r. ZUS (...) Oddział w W. dokonał rocznego rozliczenia renty wskazując, że przychód za rok 2015 r. w przyjętym rozliczeniu rocznym wynosił łącznie 81.950,29 zł i przekroczył o 20.830,39 zł wyższą kwotę graniczną przychodu, tj. kwotę 61.119,90 zł. Osiągnięty przychód uzasadniał zawieszenie renty – łączna kwota na jaką powinno być zawieszona świadczenie w 2015 roku wynosi 44.041,06 zł, wobec czego renta była zmniejszona-zawieszona na łączną kwotę 9.807,37 zł. W związku z powyższym odwołujący pobrał nienależnie świadczenie w kwocie 34.233,69 zł. Organ rentowy wyjaśnił, że w przypadku dokonania wpłaty

na FUS kwoty przekroczenia przychodu pomniejszonej o kwotę pobranej zaliczki na podatek dochodowy, tj. kwoty 17.081,39 zł przychód nie będzie przekraczał wyższej kwoty granicznej przychodu, natomiast będzie przekraczał niższą kwotę graniczną przychodu. Osiąganie przychodu w tej wysokości uzasadnia zmniejszenie renty o kwotę maksymalnego zmniejszenia, tj. łącznie o kwotę 6.732,82 zł za rok 2015 r. (odwołanie z 14.10.2016 r. k. 23 a.r., zawiadomienie o rocznym rozliczeniu renty k. 29 a.r. tom II).

W dniu 28 listopada 2016 roku L. K. (1) wraz z córką zgłosił się do(...)oddziału ZUS w celu uzyskania wyjaśnień w sprawie rozliczenia przychodu za 2015 rok. W trakcie wizyty odwołujący rozmawiał z zastępcą kierownika Wydziału E. K. i kwestionował okres przyjęty do rozliczenia ze względu na to, że przekaz za styczeń 2015 roku zwrócił w dniu 1 stycznia 2015 r. na rachunek ZUS. Zastępca kierownika wyjaśniła odwołującemu, że w rozliczeniu za rok 2015 miesiąc styczeń został uwzględniony jako zawieszenie wypłaty renty zezwzględu na osiągnięcie przychodu mniejszego niż 130% i zaproponowała złożenie wniosku o udzielenie ulg w spłacie kwoty na FUS (notatka służbowa z 28.11.2016 r. k. 33 a.r. tom II; zeznania świadek L. K. (2) k. 103-104 a.s.).

W dniu 8 grudnia 2016 r. ZUS(...)Oddział w W. wydał decyzję znak: (...), na podstawie której dokonał miesięcznego rozliczenia renty odwołującego w związku z dochodem osiągniętym w poszczególnych miesiącach roku 2015 roku. W decyzji tej wskazano, że z ustaleń ZUS wynika, że przychód osiągnięty w poszczególnych miesiącach rozliczanego okresu uzasadniał zmniejszenie albo zawieszenie świadczenia łącznie o 25.400,50 zł. Świadczenie w poszczególnych miesiącach rozliczanego okresu podlegało odpowiednio zmniejszeniu albo zawieszeniu łącznie na kwotę 9.807,37 zł, wobec powyższego ZUS ustalił, że odwołujący jest zobowiązany do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w kwocie 15.593,13 zł (decyzja ZUS z 08.12.2016 r. k. 37 a.r. tom II).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie wymienionych wyżej dowodów z dokumentów. Materiał dowodowy nie był kwestionowany przez strony postępowania, toteż Sąd dał wiarę wymienionym dowodom w całości.

Zeznania świadek L. K. (2) Sąd uwzględnił jedynie w zakresie, w jakim wynika z nich fakt, że odwołujący wraz z córką stawili się w Oddziale ZUS w celu wyjaśnienia rozliczenia renty za 2015 rok. W pozostałym zakresie Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka. W ocenie Sądu zeznania świadek cechowały się chaotycznością i brakiem konkretnych informacji, a ponadto nie były źródłem informacji istotnych z perspektywy kwestii spornych w niniejszej sprawie, bowiem okoliczność złożenia przez odwołującego wniosku Rw-73 z dnia 23 listopada 2016 r. czy też braku stosownych pouczeń w tym zakresie nie dotyczyła rozliczenia renty za 2015 rok. Ponadto relacje świadka co do przebiegu spotkania z pracownikami Oddziału ZUS różniły się znacząco od informacji wynikających z notatki służbowej z dnia 28 listopada 2016 r. sporządzonej przez zastępcę kierownika wydziału, a dotyczącej spotkania z odwołującym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie było niezasadne.

Zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1270) osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Zgodnie z ust. 2 tego przepisu za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

- świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Stosownie zaś do treści art. 104 ust. 1 ustawy, prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6 ustawy.

W myśl art. 104 ust. 2 i ust. 6 ustawy, za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 1, uważa się zatrudnienie, służbę lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie pozarolniczej działalności, z uwzględnieniem ust. 3. Za przychód, o którym mowa w ust. 1, uważa się również kwoty pobranych zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego oraz wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, wypłacanego na podstawie przepisów Kodeksu pracy, i kwoty świadczenia rehabilitacyjnego i wyrównawczego, zasiłku wyrównawczego i dodatku wyrównawczego.

W świetle art. 104 ust. 4 ustawy, przepisy 1, 1a i 2 stosuje się również do osób wyłączonych z obowiązku ubezpieczenia społecznego z tytułu ustalenia prawa do emerytury i renty lub wykonujących działalność niepodlegającą obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z uwagi na podleganie temu obowiązkowi z innego tytułu.

Na podstawie art. 104 ust. 7 i 8 ustawy, prawo do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy oraz renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba, ulega zawieszeniu w razie osiągnięcia przychodu w kwocie wyższej niż 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. W razie osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, nie wyżej jednak niż 130% tej kwoty, świadczenie ulega zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, nie większą jednak niż kwota maksymalnego zmniejszenia obowiązująca w dniu 31 grudnia 1998 r. w wysokości:

- 1) 24% kwoty bazowej obowiązującej przy ostatniej waloryzacji w 1998 r. - dla emerytury lub renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy;
- 2) 18% kwoty bazowej, o której mowa w pkt 1 - dla renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy;
- 3) 20,4% kwoty bazowej, o której mowa w pkt 1 - dla renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba.

Zaś w myśl art. 104 ust. 10 pkt 2 ustawy, Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" w terminie do 14 roboczego dnia listopada - kwoty graniczne przychodu dla mijającego roku kalendarzowego. Zgodnie z Komunikatem Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 listopada 2015 r. w sprawie granicznych kwot przychodu dla 2015 r. stosowanych przy zawieszaniu albo zmniejszaniu emerytur i rent (M.P. z 2015 r. poz. 1116) kwoty graniczne przychodu dla 2015 r. wynoszą odpowiednio:

- 1) 32.911,10 zł - co stanowi sumę kwot przychodu odpowiadających 70% przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w wysokości:
 - 2.646,80 zł - od 1 stycznia 2015 r. do 28 lutego 2015 r.,
 - 2.759,90 zł - od 1 marca 2015 r. do 31 maja 2015 r.,
 - 2.838,50 zł - od 1 czerwca 2015 r. do 31 sierpnia 2015 r.,
 - 2.698,50 zł - od 1 września 2015 r. do 30 listopada 2015 r.,
 - 2.726,80 zł - od 1 grudnia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r.;
- 2) 61.119,90 zł - co stanowi sumę kwot przychodu odpowiadających 130% przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w wysokości:
 - 4.915,50 zł - od 1 stycznia 2015 r. do 28 lutego 2015 r.,

- 5.125,50 zł - od 1 marca 2015 r. do 31 maja 2015 r.,
- 5.271,40 zł - od 1 czerwca 2015 r. do 31 sierpnia 2015 r.,
- 5.011,40 zł - od 1 września 2015 r. do 30 listopada 2015 r.,
- 5.064,00 zł - od 1 grudnia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r.

W niniejszej sprawie zastosowanie znajdują również przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad zawieszania lub zmniejszania emerytury i renty (Dz. U. z 1992 r. Nr 58, poz. 290 z późn. zm.) wydane w myśl delegacji ustawowej art. 106 pkt 1 ustawy emerytalnej. Zgodnie z § 7 ust. 1 i 2 tego rozporządzenia organ rentowy ustala łączną kwotę dochodu osiągniętego przez emeryta lub rencistę w okresie ubiegłego roku kalendarzowego i porównuje go z sumą kwot obliczonych od kwoty bazowej dla kolejnych miesięcy tego roku kalendarzowego:

- 1) wskaźnikiem 60%, zwaną dalej "niższą kwotą graniczną dochodu",
- 2) wskaźnikiem 120%, zwaną dalej "wyższą kwotą graniczną dochodu".

Okres, z którego ustala się łączną kwotę dochodu osiągniętego przez emeryta lub rencistę oraz kwoty graniczne dochodu, ulega odpowiedniemu skróceniu w roku kalendarzowym, w którym powstało lub ustało prawo do świadczeń.

Stosownie zaś do treści § 8 ust. 2 powyższego rozporządzenia jeżeli łączna kwota dochodu osiągniętego przez emeryta lub rencistę w okresie ubiegłego roku kalendarzowego przekroczyła niższą kwotę graniczną, organ rentowy ustala:

- 1) że dochód osiągnięty przez emeryta lub rencistę uzasadniał:
 - a) zmniejszenie świadczeń wypłaconych za okres ubiegłego roku kalendarzowego, jeżeli dochód nie przekroczył wyższej kwoty granicznej dochodu;
 - b) zawieszenie świadczeń wypłaconych za okres ubiegłego roku kalendarzowego, jeżeli dochód przekroczył wyższą kwotę graniczną dochodu.
- 2) kwotę różnicy między należną a wypłaconą kwotą świadczeń, która podlega zwrotowi.

W niniejszej sprawie przedmiot sporu wyznaczała treść zaskarżonej decyzji organu rentowego przez odwołującego. W związku z powyższym Sąd był zobligowany do rozważenia, czy prawidłowo w oparciu o obowiązujące przepisy prawa organ rentowy zażądał od odwołującej zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 15.593,13 zł złotych. W toku postępowania odwołujący podniósł szereg zarzutów wobec skarżonej decyzji, przede wszystkim kwestionując rozliczenie jego przychodu za rok 2015 z uwzględnieniem świadczenia otrzymanego za miesiąc styczeń 2015 roku. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd stwierdził jednak, że zarzuty odwołującego w tym zakresie należało uznać za nietrafne.

W ocenie Sądu Okręgowego organ rentowy prawidłowo powołał się na przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szczegółowych zasad zawieszania i zmniejszania emerytur i renty. Przepisy te, wbrew twierdzeniom odwołującego i jak wskazuje sama nazwa ww. aktu prawnego, dotyczą także osób pobierających rentę z tytułu niezdolności do pracy. Organ rentowy wydał zarówno zawiadomienie o rozliczeniu za rok 2015 rocznym, jak i miesięcznym, z uwzględnieniem zawieszenia wypłaty renty w miesiącu styczniu 2015 r. Nie oznacza to jednak braku możliwości uwzględnienia przychodu za ten miesiąc w obu rozliczeniach. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że odwołujący wnosił o zawieszenie świadczenia za styczeń 2015 roku z uwagi na fakt, że uzyskany przez niego przychód przekroczy 130% miesięcznego przeciętnego wynagrodzenia przyjętego za ten okres. Z uwagi na złożenie tego wniosku z opóźnieniem, tj. w dniu 8 stycznia 2015 r., organ rentowy wstrzymał wypłatę

świadczenia od najbliższego terminu wypłaty świadczenia, tj. od 1 lutego 2015 r. Ostatecznie odwołujący po uzyskaniu stosownych wyjaśnień od pracownika ZUS zwrócił powyższe świadczenie w grudniu 2015 roku przelewem na rachunek bankowy Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Powyższa okoliczność nie miała jednak wpływu na skrócenie okresu rozliczeniowego. Zgodnie z § 7 ust. 2 wspomnianego wyżej rozporządzenia (...) z 22 lipca 1992 r. okres, z którego ustala się łączną kwotę dochodu osiągniętego przez emeryta lub rencistę oraz kwoty graniczne dochodu, ulega odpowiedniemu skróceniu w roku kalendarzowym, w którym powstało lub ustało prawo do świadczeń. Prawo odwołującego do renty nie powstało w styczniu 2015 roku (gdyż miał przyznane świadczenie znacznie wcześniej), natomiast jego nienależna wypłata i w efekcie zwrot były wynikiem wstrzymania jego wypłaty, nie zaś pozbawieniem odwołującego prawa do tego świadczenia za ten okres. Innymi słowy prawo do renty odwołującemu przysługuje w sposób ciągły od daty jego przyznania, lecz jego wypłata była, czego nie należy utożsamiać z ustaniem prawa do świadczenia.

Przy ustalaniu, czy przychód wpływa za zawieszenie lub zmniejszenie świadczenia obowiązuje zasada, zgodnie z którą przychód uważa się za osiągnięty w roku, w którym został wypłacony lub przedstawiony do wypłaty. Niezależnie od tego, w jakim okresie wykonywana była praca, z której uzyskano przychód, wynagrodzenie uznawane jest za przychód osiągnięty w miesiącu (roku), w którym go wypłacono (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 13 lutego 2018 r., III AUa 703/17). Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił przychód odwołującego za styczeń 2015 r. w oparciu o przedstawione przez pracodawcę odwołującego zaświadczenie o wynagrodzeniu za rok 2015 r., wystawione w lutym 2016 r. w którym wskazano, że odwołujący w tym miesiącu uzyskał przychód o wysokości łącznie 21.678,07 zł, w tym wynagrodzenie zasadnicze – 4.890,00 zł, godziny nadliczbowe – 764,07 zł, premia kwartalna – 8.000,00 zł, opieka medyczna – 24,00 zł oraz przychód z umowy zlecenia – 8.000 zł. Przy rozliczeniu nie uwzględniono natomiast – na co wskazywał odwołujący – renty pobranej za ten miesiąc, a następnie przez odwołującego zwróconej. Jak wspomniano wyżej, w miesiącu styczniu 2015 roku prawo do renty istniało, było jedynie zawieszono (wstrzymano jego wypłatę), a tym samym nie było podstaw do skrócenia okresu rozliczeniowego za ten miesiąc. W pozostałym zakresie organ rentowy, opierając się również na wystawionym przez pracodawcę zaświadczeniu stwierdził, że kwota przychodu odwołującego w styczniu oraz kolejnych miesiącach 2015 roku przekraczała 70% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, co uzasadniało zmniejszenie świadczenia (łącznie o kwotę 9.807,37 zł w skali całego roku), a ponadto, że w miesiącach lutym, kwietniu, maju, lipcu oraz październiku kwota przychodu przekraczała 130%, co z kolei skutkowało zawieszeniem świadczenia.

Należy przy tym podkreślić, że powyższe rozliczenie miesięczne renty odwołującego było korzystniejsze, niż rozliczenie roczne, którego organ rentowy na jego wniosek również dokonał. Przyjęcie rozliczenia rocznego skutkowało by koniecznością zwrotu przez odwołującego kwoty 34.233,69 zł, a więc kwoty dwukrotnie wyższej, niż w ustalonej w drodze rozliczenia miesięcznego. W przypadku rozliczenia rocznego nie istniały podstawy do skrócenia okresu z uwagi na zawieszenie prawa odwołującego do renty z uwagi na przekroczenie przychodu o 130% przeciętnego wynagrodzenia, bowiem skutki zawieszenia były tożsame, jak wskazano powyżej.

W ocenie Sądu Okręgowego nie było również wątpliwości co do tego, że odwołujący był przez organ rentowy prawidłowo pouczany co do obowiązku informowania o zaistnieniu podstaw do zmniejszenia lub zawieszenia świadczenia, a także o skutkach niezrealizowania takiego obowiązku. Znajdujące się w aktach rentowych decyzje ZUS z przedziału lat 2010-2015 zawierają stosowne pouczenia w tym zakresie, ponadto odwołujący co roku składał w ZUS druki Rw-73 wskazujące na pozostawanie w zatrudnieniu i przewidywanie osiągnięcia przychodu powodującego zmniejszenie lub zawieszenie świadczenia. Analiza akt rentowych prowadzi również do wniosku, zgodnie z którym także w przeszłości występowały przypadki, że odwołujący był zobowiązany do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z uwagi na przekroczenie wspomnianych wyżej progów przychodu. Nie ma zatem wątpliwości, że odwołujący miał pełną świadomość, iż osiągnięte przez niego wynagrodzenie w Banku (...) może powodować zmniejszenie lub zawieszenie wypłaty jego świadczenia.

Powyższej okoliczności nie zmienia powoływanie się przez odwołującego na okoliczność błędnego pouczenia co do rozliczenia, co miało mieć miejsce w dniu

28 listopada 2016 r. Okoliczność ta dotyczyła w istocie rozliczenia za rok 2016, w tym także w zakresie złożenia przez odwołującego oświadczenia o przekroczeniu przychodu na druku Rw-73 i trudno przyjąć, aby miała wpływ na rozliczenie przysługującego mu świadczenia za rok 2015, co stanowiło przedmiot decyzji ZUS skarżonej w niniejszym postępowaniu. Na marginesie wskazać należy, że okoliczność ta nie została w istocie wykazana, a przeprowadzonym w tym zakresie dowód z zeznań świadka nie zawierał informacji mogących skutecznie zakwestionować informacje wynikające z notatki służbowej sporządzonej na tą okoliczność przez zastępcę kierownika Wydziału znajdującą się w aktach rentowych. Odwołujący był już wcześniej pouczony o konieczności informowania ZUS o zaistnieniu okoliczności powodujących zmniejszenie lub zawieszenie wypłaty świadczenia, a wcześniejsze decyzje ZUS zawierały stosowne pouczenia w tym zakresie. Obowiązek pouczenia należy przy tym wywodzić do obowiązku informowania ZUS o powyższej kwestii oraz o konsekwencjach braku złożenia takich informacji, nie zaś wobec kwestii rozliczeń. Trudno również stwierdzić, aby odwołujący nie miał świadomości w tym zakresie, skoro kilkakrotnie, na szereg lat takie oświadczenia składał.

Zdaniem Sądu Okręgowego brak było również okoliczności uzasadniających odstąpienie od żądania zwrotu nienależnie pobranego świadczenia na podstawie art. 138 ust. 6 ustawy emerytalnej. Zgodnie z treścią tego przepisu organ rentowy może odstąpić od żądania zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, zmniejszyć wysokość potrąceń, ustaloną zgodnie z art. 140 ust. 4 pkt 1, lub zawiesić dokonywanie tych potrąceń na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności. W ocenie Sądu odwołujący nie wykazał żadnych okoliczności, które miałyby przemawiać za odstąpieniem od dochodzenia przez ZUS należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń. Odwołujący powoływał się na ogólne kwestie związane z jego stanem zdrowia, okoliczności rodzinne oraz fakt studiowania przez córkę, ale okoliczności te – poza oświadczeniami odwołującego – nie znalazły potwierdzenia w materiale dowodowym. Odwołujący nie wnioskował o przeprowadzenie jakichkolwiek dowodów w tym zakresie, nie zgłosił wniosków i poza przytoczeniem ogólnych zamierzeń w tym zakresie do tej kwestii nie odnosiły się na późniejszym etapie postępowania.

Sąd miał przy tym na względzie, że odwołujący mimo stwierdzonej całkowitej niezdolności do pracy pozostaje w stosunku pracy za stosunkowo wysokim wynagrodzeniem, ponadto pracuje na podstawie umowy cywilnoprawnej i jest w stanie także wypracować nadgodziny, dodatkowo otrzymuje premie kwartalne – wynika to wprost z druków Rp-7 przedkładanych do ZUS. Co więcej, córka odwołującego ukończyła studia i obecnie pracuje na podstawie umowy zlecenia, uzyskuje dochód, co przekłada się na przychód w gospodarstwie domowym odwołującego. Powyższe daje podstawy do stwierdzenia, że sytuacja zdrowotna, finansowa i bytowa odwołującego nie jest na tyle niekorzystna, aby uzasadniać odstąpienie od dochodzenia zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. Należy przy tym podkreślić, że kwestia ta winna w pierwszej kolejności być rozpatrywana przez organ rentowy, zaś odwołujący nie wnosił o odstąpienie od żądania zwrotu należności stwierdzonych skarżoną decyzją.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy zważył, iż skarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych była zgodna z prawem, gdyż żądanie przez pozwanego zwrotu nienależnie wypłaconego świadczenia za sporny okres znajduje pełne oparcie w treści art. 138 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Organ rentowy prawidłowo zastosował cytowane na wstępie przepisy, zaś zgłaszane przez odwołującego zarzuty wobec skarżonej decyzji nie znalazły odzwierciedlenia w zebranych materiale dowodowym. W konsekwencji Sąd oddalił odwołanie L. K. (1) jako niezasadne, o czym orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. zgodnie z sentencją wyroku.

Zarządzenie: (...)